

BIJSLUITER: INFORMATIE VOOR GEBRUIKERS**GARDENAL 100 mg tabletten**
Fenobarbital

Lees goed de hele bijsluiter voordat u dit geneesmiddel gaat gebruiken want er staat belangrijke informatie in voor u.

- Bewaar deze bijsluiter. Misschien heeft u hem later weer nodig.
- Heeft u nog vragen? Neem dan contact op met uw arts of apotheker.
- Geef dit geneesmiddel niet door aan anderen, want het is alleen aan u voorgeschreven. Het kan schadelijk zijn voor anderen, ook al hebben zij dezelfde klachten als u.
- Krijgt u last van een van de bijwerkingen die in rubriek 4 staan? Of krijgt u een bijwerking die niet in deze bijsluiter staat? Neem dan contact op met uw arts of apotheker.

Inhoud van deze bijsluiter

1. Wat is Gardenal en waarvoor wordt dit middel gebruikt?
2. Wanneer mag u dit middel niet gebruiken of moet u er extra voorzichtig mee zijn?
3. Hoe gebruikt u dit middel?
4. Mogelijke bijwerkingen
5. Hoe bewaart u dit middel?
6. Inhoud van de verpakking en overige informatie

1. WAT IS GARDENAL EN WAARVOOR WORDT DIT MIDDEL GEBRUIKT?

Gardenal is een anti-epilepticum op basis van fenobarbital. Fenobarbital behoort tot de klasse van de barbituraten.

Gardenal wordt voorgeschreven bij de **behandeling van bepaalde vormen van epilepsie (vallende ziekte)**, namelijk:

- "Grand Mal", een veralgemeende ernstige aanval van epilepsie gekenmerkt door stuipen en bewusteloosheid.
- Focale epilepsie, een vorm van epilepsie zonder stuipen.
- "Petit Mal", een veralgemeende lichte aanval van epilepsie gekenmerkt door "absences" (afwezigheden). Gardenal wordt hier enkel voorgeschreven in combinatie met een specifieke behandeling.

2. WANNEER MAG U DIT MIDDEL NIET GEBRUIKEN OF MOET U ER EXTRA VOORZICHTIG MEE ZIJN?**Wanneer mag u dit middel niet gebruiken?**

- U bent allergisch voor een van de stoffen in dit geneesmiddel. Deze stoffen kunt u vinden in rubriek 6 van deze bijsluiter.
- Als u een voorgeschiedenis van overgevoeligheid voor barbituraten heeft.
- Als u lijdt aan een porfyrie (erfelijke ziekte met gestoorde vorming van hemoglobine, de stof in de rode bloedcellen die zuurstof bindt).
- Als u lijdt aan ernstige ademhalingsstoornissen.
- Als u lijdt aan een ernstige stoornis van de functie van de lever of van de nieren.
- Gebruik Gardenal 100 mg tabletten niet bij kinderen.

- Potentieel levensbedreigende huiduitslag (Stevens-Johnson syndroom, toxische epidermale necrolyse) werd gemeld bij het gebruik van Gardenal; deze huiduitslag manifesteert zich aanvankelijk als roodachtige schijfvormige vlekken of cirkelvormige plekken, vaak met centrale blaren op de romp.
- Bijkomende tekenen die gecontroleerd moeten worden, zijn zweren in de mond, keel, neus, genitaliën en conjunctivitis (rode en gezwollen ogen).
- Deze potentieel levensbedreigende huiduitslag is vaak geassocieerd met griepachtige symptomen. De huiduitslag kan evolueren tot uitgebreide blaarvorming of vervelling van de huid.
- Het hoogste risico op het optreden van ernstige huidreacties treedt op tijdens de eerste weken van de behandeling.
- Als u Stevens-Johnson syndroom of toxische epidermale necrolyse heeft ontwikkeld bij het gebruik van Gardenal, mag u nooit meer opnieuw Gardenal gebruiken.
- Als u huiduitslag of deze huidsymptomen ontwikkelt, stop met het innemen van Gardenal, vraag dringend advies aan een arts en vertel hem/haar dat u dit geneesmiddel inneemt. Deze stopzetting van de behandeling kan een epilepsie-aanval uitlokken.

Wanneer moet u extra voorzichtig zijn met dit middel?

Neem contact op met uw arts of apotheker voordat u dit middel gebruikt.

- Ernstige huidproblemen zoals Stevens-Johnson-syndroom (SJS), toxische epidermale necrolyse (TEN), geneesmiddelenreactie met eosinofilie en systemische symptomen (drug reaction with eosinophilia and systemic symptoms, DRESS) en acute veralgemeende eczematuze pustula (acute generalized exanthematous pustulosis, AGEP) zijn gemeld bij Gardenal:
 - SJS/TEN-symptomen kunnen blaarvorming, vervelling of bloeding op welk deel van uw huid dan ook (waaronder uw lippen, ogen, mond, neus, geslachtsdelen, handen of voeten) met of zonder huiduitslag omvatten. U kunt ook griepachtige symptomen krijgen zoals koorts, rillingen of pijnlijke spieren.
 - DRESS-symptomen en -tekenen kunnen griepachtige symptomen en een uitgebreide huiduitslag met een hoge lichaamstemperatuur en vergrote lymfeklieren omvatten. Abnormale resultaten van bloedonderzoek kunnen verhoogde niveaus van leverenzymen en een toename van een type witte bloedcellen (eosinofilie) en vergrote lymfeklieren omvatten.
 - AGEP-symptomen kunnen onder andere een rode, schilferige uitgebreide huiduitslag met bultjes onder de huid (waaronder huidplooien, borst, buik, (waaronder maagstreek), rug en armen) en blaren gepaard gaand met koorts omvatten.
 - Als u ernstige huidreacties of een van de hierboven vermelde reacties ontwikkelt, stop dan onmiddellijk met de behandeling en neem contact op met uw arts of zorgverlener.
- Stop de behandeling met Gardenal nooit plots. Bij doeltreffende anti-epileptische dosissen is er namelijk een toegenomen gevaar voor convulsies (stuipen) en epileptische aanvallen, vooral in geval van bijkomend alcoholisme. Zie ook "Ontwenningssyndroom" onder punt 4.
- Het gebruik van alcoholische dranken tijdens de behandeling wordt sterk afgeraden.
- Het gebruik van kalmerende middelen (sedativa, tranquilizers), slaapmiddelen, pijnstillers (analgetica) en geneesmiddelen tegen geestesziekten (neuroleptica) tijdens de behandeling wordt sterk afgeraden.
- Het dagelijks innemen van kleine hoeveelheden vitamine D kan bijdragen tot het verminderen van de botdemineralisatie die kan optreden tijdens de behandeling. Raadpleeg uw arts.
- Fenobarbital kan tot afhankelijkheid leiden. Langdurig gebruik van Gardenal wordt dan ook afgeraden.

- Een klein aantal personen behandeld met anti-epileptica zoals Gardenal heeft gedachten gekregen zichzelf te verwonden of te doden. Als u op enig moment zulke gedachten heeft, neem dan onmiddellijk contact op met uw arts.

Gebruikt u nog andere geneesmiddelen?

Gebruikt u naast Gardenal nog andere geneesmiddelen, heeft u dat kort geleden gedaan of gaat u dit misschien binnenkort doen? Vertel dat dan uw arts of apotheker.

De behandelende arts moet ingelicht worden over alle andere gebruikte middelen wegens het gevaar voor wisselwerkingen.

Gardenal kan de werking van volgende geneesmiddelen verminderen:

- Orale anticonceptiva.
- Bepaalde benzodiazepines (geneesmiddelen die uw slaap bevorderen, angst verminderen en spieren ontspannen) zoals clonazepam of oxazepam.
- Bepaalde geneesmiddelen tegen verhoogde bloeddruk zoals losartan, diltiazem, felodipine, nimodipine, guanfacine of verapamil.
- Bepaalde geneesmiddelen tegen hartritmestoornissen zoals disopyramide of propafenon.
- Bepaalde middelen tegen psychose (fenothiazines, o.a. chloorpromazine, promethazine of thioridazine).
- Andere geneesmiddelen gebruikt bij epilepsie (lamotrigine, valproïnezuur).
- De antivirale geneesmiddelen zoals indinavir of saquinavir.
- Antibiotica (doxycycline, metronidazole). Itraconazol (geneesmiddel tegen bepaalde schimmels).
- Geneesmiddelen tegen depressie (paroxetine, venlafaxine).
- Fenylbutazon (ontstekingsremmende pijnstillert).
- Teniposide (gebruikt bij chemotherapie).
- Tretinoïne (middel gebruikt bij huidproblemen).
- Bepaalde geneesmiddelen tegen geestesziekten (neuroleptica) zoals clozapine, haloperidol of thioridazine.
- Middelen die de bloedstolling tegengaan (orale anticoagulantia).
- Middelen tegen afstoting na een transplantatie (ciclosporine, tacrolimus).
- Corticosteroïden (bijnierschors hormonen met o.a. een ontstekingsremmende werking).
- Digitoxine (geneesmiddel bij hartfalen).
- Kinidine (gebruikt bij bepaalde vormen van hartritmestoornissen).
- Beta-blokkers (metoprolol, propranolol).
- Schildklierhormonen.

De volgende geneesmiddelen kunnen de doeltreffendheid van Gardenal verminderen en/of de nevenwerkingen van Gardenal verhogen:

- De tricyclische antidepressiva (middelen gebruikt bij depressie).
- Felbamaat, fenytoïne, valproïnezuur (gebruikt bij epilepsie).
- Interferon (stimuleert het afweersysteem).
- De antidepressiva van het Mono-amine-oxidase-inhibitoren type ('MAOI').
- Foliumzuur aan hoge doseringen.
- Rifampicine (een antibioticum).

Gardenal kan de nevenwerkingen van volgende geneesmiddelen verhogen:

- Methoxyfluraan (middel gebruikt bij anesthesie).
- Sevofluraan (middel gebruikt bij anesthesie).

Cholestyramine (geneesmiddel om het cholesterolgehalte te verlagen) kan Gardenal absorberen en dus zijn werking verminderen. De inname van Gardenal moet minstens 1 uur vóór of 4 tot 6 uur na cholestyramine gebeuren.

Vertel het uw arts als u volgend geneesmiddel gebruikt:
cenobamaat : omdat het de waarden van fenobarbital in het bloed kan verhogen en de dosis door uw arts kan worden gewijzigd.

Waarop moet u letten met eten, drinken en alcohol?

De inname van alcoholische dranken en geneesmiddelen die alcohol bevatten wordt sterk afgeraden. Alcohol verhoogt de kalmerende werking van Gardenal. Deze vermindert de waakzaamheid en kan dus het besturen van voertuigen of het gebruik van machines gevaarlijk maken.

Zwangerschap, borstvoeding en vruchtbaarheid

Bent u zwanger, denkt u zwanger te zijn, wilt u zwanger worden of geeft u borstvoeding? Neem dan contact op met uw arts of apotheker voordat u dit middel gebruikt.

Zwangerschap:

Als fenobarbital tijdens de zwangerschap wordt genomen, kan het ernstige geboorteafwijkingen veroorzaken en kan het gevolgen hebben voor de manier waarop het kind zich tijdens de groei ontwikkelt. In onderzoeken zijn ondermeer volgende geboorteafwijkingen gemeld : gespleten lip (gespleten bovenlip), gespleten verhemelte en hartafwijkingen. Er zijn ook andere geboorteafwijkingen gemeld, zoals misvorming van de penis (hypospadië), kleinere hoofdomtrek dan normaal, gezichts-, nagel- en vingerafwijkingen. Indien u tijdens de zwangerschap fenobarbital neemt, is het risico bij u groter dan bij andere vrouwen dat u een kind krijgt met geboorteafwijkingen die een medische behandeling vereisen. In de algemene bevolking is het basisrisico op ernstige misvormingen 2–3%. Dit risico neemt ongeveer 3 keer toe bij vrouwen die fenobarbital gebruiken.

Baby's van moeders die fenobarbital nemen tijdens de zwangerschap, lopen mogelijk ook een verhoogd risico om kleiner te zijn dan verwacht.

Er werden neurologische ontwikkelingsstoornissen (vertragingen in de ontwikkeling als gevolg van stoornissen in de ontwikkeling van de hersenen) gemeld bij kinderen die tijdens de zwangerschap werden blootgesteld aan fenobarbital. Studies naar het risico op neurologische ontwikkelingsstoornissen blijven tegenstrijdig.

U mag fenobarbital niet tijdens de zwangerschap gebruiken, tenzij niets anders werkt bij u.

Neem onmiddellijk contact op met uw arts als u zwanger bent. Uw arts moet de mogelijke effecten van fenobarbital tabletten op uw ongeboren kind bespreken en de risico's en voordelen van de behandeling zorgvuldig afwegen. Stop niet met het nemen van fenobarbital voordat u dit met uw arts hebt besproken, omdat het plots stoppen met de medicatie het risico op het ontwikkelen van epilepsieaanvallen kan verhogen. Dit kan schadelijke effecten hebben op u en uw ongeboren kind.

Als u tijdens het laatste zwangerschapstrimester fenobarbital heeft gebruikt, moet u opeen geschikte wijze worden opgevolgd om mogelijke aandoeningen bij de pasgeborene op te sporen, zoals epilepsieaanvallen, overmatig huilen, spierzwakte, zuigstoornissen.

Vruchtbare vrouwen/anticonceptie

Als u een vrouw in de vruchtbare leeftijd bent, moet u doeltreffende anticonceptie (voorbehoedsmiddel) gebruiken tijdens de behandeling met fenobarbital en gedurende twee maanden na de behandeling. Fenobarbital kan invloed hebben op hoe hormonale anticonceptiemiddelen, zoals de anticonceptiepil, werken en hen minder doeltreffend maken bij het voorkomen van zwangerschap. Praat met uw arts, die met u zal bespreken wat het meest geschikte type anticonceptie is om te gebruiken terwijl u fenobarbital inneemt.

Als u een vrouw in de vruchtbare leeftijd bent en van plan bent om zwanger te worden, praat dan met uw arts over het overschakelen naar andere geschikte behandelingen voordat u stopt met anticonceptie en voordat u zwanger wordt, om te voorkomen dat uw ongeboren baby wordt blootgesteld aan fenobarbital.

Borstvoeding:

Het gebruik van Gardenal tijdens de borstvoeding wordt niet aanbevolen.

Rijvaardigheid en het gebruik van machines

Gardenal kan leiden tot onvoorspelbare slaperigheid overdag en een vermindering van de reflexen. Houd hier rekening mee indien u met de auto rijdt of een machine gebruikt.

Stoffen in GARDENAL waarmee u rekening moet houden

Dit middel bevat slechts een zeer kleine hoeveelheid gluten (uit tarwezetmeel) en zal zeer waarschijnlijk geen klachten veroorzaken als u coeliakie heeft.

Eén tablet bevat niet meer dan 100 microgram gluten.

Als u allergisch bent voor tarwe (anders dan coeliakie) dient u dit middel niet te gebruiken.

3. HOE GEBRUIKT U DIT MIDDEL?

Gebruik dit geneesmiddel altijd precies zoals uw arts of apotheker u dat heeft verteld. Twijfelt u over het juiste gebruik? Neem dan contact op met uw arts of apotheker.

Indien er geen beterschap optreedt, raadpleeg dan uw arts opnieuw.

Dit geneesmiddel is enkel geschikt voor volwassenen.

Bij patiënten met een verminderde werking van de nieren of lever, bij bejaarden en bij alcoholici zal een lagere dosis worden voorgeschreven.

Volg de richtlijnen van uw behandelde arts strikt op.

De geadviseerde dosering is 100 tot 200 mg per dag in één enkele inname 's avonds of in twee innamen; de eerste dagen van de behandeling kan de dosis 400 mg bedragen.

De maximale dosering is: neem nooit meer dan 400 mg (4 tabletten) in één dosis of 800 mg (8 tabletten) per dag.

Gardenal kan, zoals alle barbituraten, tot lichamelijke en geestelijke afhankelijkheid leiden. Een plotse stopzetting of zelfs een te snelle vermindering van de dosis kan een convulsieve crisis uitlokken. Het stopzetten van de behandeling moet altijd geleidelijk gebeuren om

ontweningsverschijnselen (waanideeën, stuipen) te vermijden. Zie ook rubriek 4 "Mogelijke bijwerkingen". Raadpleeg uw arts als de dosis verminderd moet worden.

Heeft u te veel van dit middel ingenomen?

Wanneer u teveel Gardenal heeft gebruikt, neem dan onmiddellijk contact op met uw arts, apotheker of het Antigifcentrum (070.245.245).

Bij inname van te grote hoeveelheden van dit middel moet de patiënt onmiddellijk naar het ziekenhuis worden overgebracht voor passende behandeling.

Als de patiënt het middel pas heeft ingenomen (minder dan 2 uur) en hij nog bij bewustzijn is, kan braken worden uitgelokt.

Als u stopt met het innemen van dit middel

Stop de behandeling met Gardenal niet en voeg geen andere middelen toe zonder advies van uw behandelende arts.

Zet de behandeling met Gardenal nooit plots stop. Bij doeltreffende anti-epileptische dosissen is er namelijk een toegenomen gevaar voor convulsies (stuipen) en epileptische aanvallen, vooral in geval van bijkomend alcoholisme. Zie ook "Ontwenningssyndroom" onder punt 4.

Heeft u nog andere vragen over het gebruik van dit geneesmiddel? Neem dan contact op met uw arts of apotheker.

4. MOGELIJKE BIJWERKINGEN.

Zoals elk geneesmiddel kan ook dit geneesmiddel bijwerkingen hebben, al krijgt niet iedereen daarmee te maken.

Gardenal kan de volgende bijwerkingen veroorzaken:

Zenuwstelselaandoeningen:

- Slaperigheid, slaapzucht, hoofdpijn en duizeligheid.
- Soms: opwinding, zenuwachtigheid, waanideeën, bewegingsstoornissen, gestoorde spiercoördinatie en een moeilijke spraak.
- Bij langdurig gebruik: ongunstig effect op het gedrag en het cognitief vermogen.

Nier- en urinewegaandoeningen:

- Nierontsteking (nefritis).

Oogaandoeningen:

- Pupilvernauwing (bij langdurig gebruik of in geval van acute intoxicatie).
- Pupilverwijding (in ernstige gevallen).
- Zelden: onwillekeurige oogbewegingen, zwakte van de extra-oculaire spieren of optische neuropathie (zenuwschade aan het oog) bij langdurig gebruik. De optische neuropathie en de onwillekeurige oogbewegingen verdwijnen wanneer de behandeling wordt gestopt.

Huid- en onderhuidaandoeningen:

- In zeldzame gevallen: netelroos, opzwellen van het gezicht, van de tong en van de slijmvliezen, huiduitslag, ernstige bolvormige roodheid, huidaandoening met vorming van blazen, discrete rode huidvlekken.
Frequentie: onbekend
- SJS/TEN-symptomen kunnen blaarvorming, vervelling of bloeding op welk deel van uw huid dan ook (waaronder uw lippen, ogen, mond, neus, geslachtsdelen, handen of

voeten) met of zonder huiduitslag omvatten. U kunt ook griepachtige symptomen krijgen zoals koorts, rillingen of pijnlijke spieren.

- DRESS-symptomen en -tekenen kunnen griepachtige symptomen en een uitgebreide huiduitslag met een hoge lichaamstemperatuur en vergrote lymfeklieren omvatten. Abnormale resultaten van bloedonderzoek kunnen verhoogde niveaus van leverenzymen en een toename van een type witte bloedcellen (eosinofilie) en vergrote lymfeklieren omvatten.
- AGEP-symptomen kunnen onder andere een rode, schilferige uitgebreide huiduitslag met bultjes onder de huid (waaronder huidplooien, borst, buik (waaronder maagstreek), rug en armen) en blaren gepaard gaand met koorts omvatten

Skeletspierstelsel- en bindweefselaandoeningen:

- Pijn aan de schouders.
- Ziekte van Dupuytren (ziekte die gekenmerkt wordt door verkramping van de vingers).
- Ziekte van Peyronie (ziekte die gepaard gaat met pijn en ombuiging van de penis bij een erectie).
- Osteomalacie (botdemineralisatie) door onvoldoende opname van calcium en fosfor.
- Er is melding gemaakt van botaandoeningen, waaronder osteopenie, osteoporose (het dunner worden van de botten) en breuken. Raadpleeg uw arts of apotheker als u langdurig middelen tegen vallende ziekte inneemt, een voorgeschiedenis van osteoporose heeft, of steroïden inneemt.

Immuunsysteemaandoeningen:

- Geïsoleerde gevallen van overgevoeligheid die zich uiten door een verhoging van het aantal witte bloedcellen, koorts en een ernstige huidreactie met afschilferen van de huid.

Psychische stoornissen:

Ontwenningssyndroom:

- Het plots stopzetten van de behandeling met barbituraten kan ernstige, zelfs fatale gevolgen hebben. Lichte reacties zoals angst, spiercontracties, beven van de handen, zwakte, duizeligheid, verstoorde gezichtswaarneming, misselijkheid, braken, slapeeloesheid en orthostatische hypotensie (verlaagde bloeddruk door plots rechtstaan uit een zittende of liggende positie) kunnen 8 tot 12 uur na de laatste dosis optreden. Stuiptrekkingen (convulsies) en waanideeën (delirium) kunnen optreden na 16 uur en tot 5 dagen aanhouden na een bruusk stopzetten van de behandeling. De ontwenningssymptomen verdwijnen gewoonlijk na 15 dagen.

Afhankelijkheid:

- In geval van misbruik kan een lichamelijke en geestelijke afhankelijkheid ontstaan.

Maagdarmsstelselaandoeningen:

- Diarree, braken en misselijkheid.

Lever- en galaandoeningen:

- Zeer zeldzaam: gevallen van hepatitis (leverontsteking) en leverstoornissen.

Bloed- en lymfestelselaandoeningen:

- Bloedarmoede (anemie) door een tekort aan foliumzuur.

Het melden van bijwerkingen

Krijgt u last van bijwerkingen, neem dan contact op met uw arts of apotheker. Dit geldt ook voor bijwerkingen die niet in deze bijsluiter staan. U kunt bijwerkingen ook melden via:

België: Federaal agentschap voor geneesmiddelen en gezondheidsproducten – Afdeling Vigilantie – Postbus 97 – 1000 Brussel Madou – Website: www.eenbijwerkingmelden.be – E-mail: adr@fagg.be

Luxemburg: Centre Régional de Pharmacovigilance de Nancy – crpv@chru-nancy.fr – Tél.: (+33) 383 656085/87 **OF** Division de la Pharmacie et des Médicaments – Direction de la santé, Luxembourg – pharmacovigilance@ms.etat.lu – Tél.: (+352) 24785592 – Link naar het formulier: <https://guichet.public.lu/fr/entreprises/sectoriel/sante/medecins/notification-effets-indesirables-medicaments.html>

Door bijwerkingen te melden, help u ons om meer informatie te verkrijgen over de veiligheid van dit geneesmiddel.

5. HOE BEWAART U DIT MIDDEL?

Buiten het zicht en bereik van kinderen houden.
Bewaren beneden 25°C.

Gebruik dit geneesmiddel niet meer na de uiterste houdbaarheidsdatum. Die is te vinden op de doos na “EXP”. Daar staat een maand en een jaar. De laatste dag van die maand is de uiterste houdbaarheidsdatum.

Spoel geneesmiddelen niet door de gootsteen of de WC en gooi ze niet in de vuilnisbak. Vraag uw apotheker wat u met geneesmiddelen moet doen die u niet meer gebruikt. Als u geneesmiddelen op de juiste manier afvoert, worden ze op een juiste manier vernietigd en komen ze niet in het milieu terecht.

6. INHOUD VAN DE VERPAKKING EN OVERIGE INFORMATIE

Welke stoffen zitten er in dit middel?

De werkzame stof in dit middel is fenobarbital 100 mg.

De andere stoffen in dit middel zijn: tarwezetmeel – aardappelzetmeel – dextrine – calciumcarbonaat – magnesiumstearaat.

Hoe ziet Gardenal eruit en hoeveel zit er in een verpakking?

Witte, ronde, niet breekbare tabletten met de bedrukking “GARDENAL” op één zijde en “100” op de andere zijde.

Doos met 20 tabletten in blisterverpakking.

Houder van de vergunning voor het in de handel brengen en fabrikant

Houder van de vergunning voor het in de handel brengen

Sanofi Belgium

Leonardo Da Vincilaan 19

1831 Diegem

☎ : 02/710.54.00

e-mail: info.belgium@sanofi.com

Fabrikant

S.C. Zentiva S.A.
Theodor Pallady Blvd. 50
3 district - 032266 Bucharest
Roemenië

Nummer van de vergunning voor het in de handel brengen: BE002195

Afleveringswijze: Geneesmiddel op medisch voorschrift.

Deze bijsluiter is voor het laatst goedgekeurd in 12/2022.